

پژوهشکده شورای نگهبان

گزارش کارشناسی

پرونده‌های دیوان عدالت اداری

در خصوص:

ابطال عبارت «و دفن افراد غیر شهید» در ماده ۵ آیین‌نامه
اجرائی ماده (۱۱) قانون جامع خدمات به ایثارگران

کد گزارش: ۹۷۰۹۰۷۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۰۹/۰۷

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

گزارش کارشناسی پرونده‌های دیوان

عدالت اداری

موضوع:

ابطال عبارت «و دفن افراد غیر شهید» در ماده ۵
آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون جامع خدمات به

ایشانگران

تهیه و تنظیم:

علی فتاحی زفرقندی

نظارت:

سیدمجتبی حسینی پور

پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۷۰۷۰۷۶

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۷/۰۹/۰۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش کارشناسی پرونده‌های استعلامی دیوان عدالت اداری

(شکایت از مصوبه هیئت وزیران در خصوص امکان «دفن افراد غیر شهید» در

قطعات گلزار شهدا)

موضوع شکایت: ابطال عبارت «و دفن افراد غیر شهید» در ماده ۵ آیین‌نامه اجرایی

ماده (۱۱) قانون جامع خدمات به ایثارگران

شاکی: آقای احمدرضا جهان‌اندیش

طرف شکایت: هیئت وزیران

جهت مغایرت شرعی: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي

الْأَمْرِ مِنْكُمْ»

شماره و تاریخ نامه دیوان: ۲۸۲/۲۱۵۵۵۲۱۵۵۵ - ۱۳۹۷/۶/۳۱

مقدمه

شاکی قید عبارت «و دفن افراد غیر شهید» در ماده ۵ آیین‌نامه اجرایی^۱ ماده (۱۱)

قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران^۲ را که بر اساس آن با موافقت بنیاد شهید و

^۱ ماده (۵) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران: «هر گونه جابه‌جایی قبور و دفن افراد غیر شهید یا تغییر کاربری و اجرای هر گونه طرح ساماندهی در قطعات و حریم گلزار شهداء با موافقت بنیاد امکانپذیر است.»

^۲ ماده (۱۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران: «وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی و کشور موظفند کلیه هزینه‌های خدمات مربوط به آبرسانی، برق‌رسانی، گازرسانی و جاده مواصلاتی و ساخت و ساماندهی و نگهداری گلزارهای شهدا و یادمان‌ها را با هماهنگی بنیاد تأمین نمایند. هزینه آب، برق و گاز مصرفی گلزارهای شهدا در مکان‌هایی که تحت پوشش شهرداری‌ها، اوقاف و سازمان میراث فرهنگی نیستند رایگان می‌باشد. آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط وزارت کشور

امور ایثارگران امکان دفن افراد غیر شهید در گلزار شهدا می‌باشد را مغایر با موازین اسلامی دانسته و تقاضای ابطال عبارت مزبور را در دیوان عدالت اداری مطرح نموده است.

شرح و بررسی

الف) استدلال‌های شاکی:

شاکی در استدلال خود با اشاره به بندهای (۱)¹، (۲)² و (۱۲)³ سیاست‌های کلی نظام در امور ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران ابلاغی ۱۳۸۹/۱۱/۲۹ که بر اعتلاء، ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار، جهاد، شهادت؛ تعظیم و تکریم ایثارگران و پاسداری از منزلت و حق عظیم آنان و حفظ و ترویج آثار، ارزش‌ها، حماسه‌ها و تجارب انقلاب اسلامی و دفاع مقدس با ایجاد، توسعه و نگهداری موزه‌ها، یادمان‌ها، نمادها و نشان‌های جهاد و مقاومت تأکید دارد، ماده (۵) آیین‌نامه آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران را مغایر با موازین شرعی می‌داند؛ چرا که با موافقت بنیاد شهید و امور ایثارگران امکان دفن افراد «غیر شهید» در قطعات گلزار شهدا ممکن خواهد شد و این امر تضعیف‌کننده فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت و موجب فراموشی منزلت و حق عظیم ایثارگران بر

→

با هماهنگی بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و وزارتخانه‌های مزبور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید»

۱. بند (۱): «اعتلاء، ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار، جهاد، شهادت و تفکر بسیجی در جامعه و نهادینه ساختن آن در اندیشه، باور، منش و رفتار مردم و مسئولان و مقابله با عوامل بازدارنده و تضعیف‌کننده آن»

۲. بند (۲): «تعظیم و تکریم ایثارگران و پاسداری از منزلت و حق عظیم آنان بر مردم و کشور و تبیین نقش برجسته آنان در انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن و دفاع مقدس و امنیت ملی»

۳. بند (۱۲): «حفظ و ترویج آثار، ارزش‌ها، حماسه‌ها و تجارب انقلاب اسلامی و دفاع مقدس با ایجاد، توسعه و نگهداری موزه‌ها، یادمان‌ها، نمادها و نشان‌های جهاد، مقاومت و ایثار و پاسداشت قداست و منزلت تربت پاک شهیدان و ساماندهی و نگهداری مناسب آن‌ها به صورت مراکز فرهنگی.»

مردم خواهد شد و در نتیجه با دفن افراد غیرشهید در گلزار شهدا، پاسداشت منزلت و قداست تربت پاک شهیدان با ساماندهی و نگهداری مناسب قبور آنها محقق نمی‌گردد.

بر این اساس به ادعای شاکی از آن‌جا که امور ذکر شده مغایر با سیاست‌های کلی نظام در امور ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران به ویژه بندهای (۱)، (۲) و (۱۲) آن است و از سوی دیگر ابلاغ سیاست‌های کلی نظام از جمله وظایف و اختیارات رهبری در اصل (۱۱۰) قانون اساسی است؛ مخالفت و مغایرت این عبارت با سیاست‌های کلی نظام، مغایرت با حکم شرعی ولی فقیه و در نتیجه مغایر با آیه ۵۹ سوره مبارکه نساء^۱ می‌باشد.

(ب) بررسی موضوع:

هیئت وزیران مستند به صلاحیت مذکور در ماده (۱۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران (مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲) پیرامون تکلیف وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی و کشور به تأمین کلیه هزینه‌های خدمات مربوط به آبرسانی، برق‌رسانی، گاز رسانی و جاده مواصلاتی و ساخت و ساماندهی و نگهداری گلزارهای شهدا و یادمان‌ها با هماهنگی بنیاد شهید، اقدام به تصویب آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در سال ۱۳۹۳ نمود. ماده (۵) این آیین‌نامه مقرر می‌دارد: «هرگونه جابه‌جایی قبور و دفن افراد غیرشهید یا تغییر کاربری و اجرای هر گونه طرح ساماندهی در قطعات و حریم گلزار شهداء با موافقت بنیاد امکانپذیر است.» حال شاکی با استناد به بندهای مختلف سیاست‌های کلی نظام در امور ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران، امکان دفن غیرشهید در قطعات و حریم گلزار شهدا را مغایر سیاست‌های مزبور قلمداد نموده است.

۱. «یا ایها الذین آمنوا أطیعوا اللهَ وأطیعوا الرسولَ وأولی الأمر منکم»

در مقام بررسی و تحلیل حقوقی ادعای شاکی باید بیان نمود که با وجود سیاست‌گذاری انجام‌شده در «سیاست‌های کلی نظام در امور ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران» در خصوص «پاسداشت قداست و منزلت تربت شهیدان و توسعه و نگهداری موزه‌ها، یادمان‌ها، نمادهای مقاومت»، به‌نظر ماده (۵) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران و دفن افراد غیرشهید در گلزار شهدا مغایرتی با سیاست‌های مزبور ندارد. چرا که مطابق این ماده دفن غیرشهدا در قطعات و حریم گلزار شهدا تنها در صورت موافقت بنیاد شهید و امور ایثارگران به‌عنوان نهاد متولی امور مرتبط با شهدا مجاز شمرده شده است.^۱

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

شاکی در شکایت خود خواستار ابطال عبارت «و دفن افراد غیر شهید» در ماده (۵) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون جامع خدمات به ایثارگران شده که بر اساس این ماده دفن افراد غیرشهید در قطعات و حریم گلزار شهداء به اجازه‌ی بنیاد شهید منوط شده و مستند خود را نیز مغایرت این ماده با بندهای (۱)، (۲) و (۱۲) سیاست‌های کلی نظام در امور ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران ابلاغی ۱۳۸۹/۱۱/۲۹ و در نتیجه مغایر با حکم ولی فقیه و عدم تبعیت از «اولی الامر» قرار داده است. این در حالی است که این ماده و عبارت مورد شکایت مغایرتی با سیاست‌های کلی مذکور ندارد. شایان ذکر است پیشتر شاکی، همین شکایت را به جهت مغایرت

^۱ لازم به ذکر است که اطلاق عبارت این ماده در خصوص توقف تدفین افراد غیرشهید در قطعات و حریم گلزار شهداء به اجازه‌ی بنیاد شهید، مغایر با صلاحیت متولیان موقوفه در آن بخش از حریم گلزار شهداء که جزئی از موقوفات است، نمی‌باشد؛ چرا که مطابق استعلام صورت‌گرفته بر اساس توافق صورت گرفته میان بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان اوقاف و امور خیریه‌ی جمهوری اسلامی ایران، اجرای این آیین‌نامه در موقوفات منوط به اجازه‌ی متولیان موقوفه می‌باشد و بر این اساس از این نظر نیز فاقد ایراد به‌نظر می‌رسد.

با قوانین طرح نموده بود که از سوی هیأت عمومی دیوان به جهت عدم مغایرت با قوانین رد گردیده است.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل مابقی آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
رایانها و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲